

Според наши информации, кои успеавме директно и ексклузивно да ги добиеме од лица кои непосредно ќе бидат вклучени во косовскиот преговарачки тим, условната независност на Косово ќе се добие по пат на договор, кој ќе биде направен по урнекот на охридскиот Рамковен договор, во кој точно ќе бидат наведени ингеренциите на законодавната, судската, централната и локалната власт, но исто така, како што е напишано и во нашиот Рамковен договор, со посебни точки во договорот да бидат забележани и правата на малцинствата, во случајов на српската заедница.

Пишува: Магдалена АНДОНОВСКА

НАШИОТ ОХРИДСКИ "СРЕД

Условна независност е моделот кој ќе го протежираат земјите-членки на Европската унија и САД, во текот на преговорите со косовската и српската страна, за решавање на конечниот статус на некогашната српска Покраина Косово. Судејќи според досегашниот тек на неофицијалните разговори, што како увертира светските политички авторитети ги направија со лидерите од балканскиот регион, повеќе од сигурно е дека ова решение ќе се турка низ целиот процес на преговори, што треба да се случуваат во текот на наредната година. Токму затоа, и не случајно се одржа турнусот меѓусредби на лидерите од сите балкански земји, кои непосредно се врзани за Косово, односно Република Македонија, Албанија, Црна Гора, и секако привремената Влада на Косово, при тоа намерно исклучувајќи ја од кругот Србија, сè со цел да биде изграден единствен став за идниот статус на Косово. Поточно, да се прифати агендата за условна независност на Косово, која македонскиот премиер Владо Бучковски, имаше можност изворно да ја слушне од американскиот претседател Џорџ Буш, при неговата посета на Белата куќа.

Од оваа гледна точка сесема е јасно како сите земји засегнати од Косово, ќе треба да реагираат во иднина, но македонскиот државен врв, поточно премиерот Бучковски, иако на средбата со

новинарите во Вашингтон, срамежливо соопшти дека прифаќа условна независност за Косово, сепак не даде детални информации за тоа какво ќе биде нашето учество во преговорите за Косово.

ШАКИРИ ГЛЕДА НОВИ ХОРИЗОНТИ НА КОСОВО!

На Косово деновиве тема број еден е изјавата на лидерот на Демократската партија на Албанците, Арбен Џафери, кој за весникот "Експрес" отворено предложи Косово да се соедини со Албанија. Според него, Косово со два милиона жители не можело да функционира како држава, и токму затоа предлага да се соедини со Албанија, и да го смени името во Дарданија бидејќи, како што вели, сегашното име било словенско!

Оваа негова изјава, според нашите информации во Република Македонија, особено од страна на останатите албански политички партии, пред сè, од страна на Демократската унија за интеграција, е оценета како маркетинг и кокетирање со националните чувства на Албанците од Република Албанија, додека од страна на дел од македонските политички субјекти, како уште една потврда на великоалбанската кауза за соединување на Косово со Албанија, вклучувајќи го во иднина и северозападниот дел од Република Македонија кој, да потсетиме, е населен повеќе со ал-

банска популација.

Лидерот на партијата Нови демократски сили, Хисни Шакири, инаку докажан борец за човекови права во Македонија, но и пошироко, до Собранието на Република Македонија поднесе Декларација за поддржување на независноста на Косово, истовремено барајќи од сите политички партии да ѝ се придружат на оваа Декларација. Овој свој став тој го образложува со фактот дека независно Косово ќе отворело нови хоризонти за толеранција и разбирање меѓу народите на Балканот!

Шакири, како што вели, силно ја поддржува волјата на народот на Косово за самостојна, демократска и независна држава, која во соработка со останатите народи на Балканот ќе создадела одржлив мир во целиот регион. Засега од страна на политичките субјекти застапени во Собранието, нема иницијатива да биде поддржана оваа "брилијантна" идеја на Шакири, односно на борецот за човекови права, кој во даден момент заминува во планина, за оттаму да ги решава проблемите на Албанците.

во, и до каде е демаркацијата со границата, која за нас е од особено значење. Паѓаат ли во вода инсистирањата за демаркација на границата, пред официјалниот старт на преговорите?

Доколку е така, што Македонија би добила за возврат?

СО "РАМКОВЕН" ДО УСЛОВНА НЕЗАВИСНОСТ!

Овие прашања и натаму остануваат отворени, бидејќи македонскиот државен врв во моментот, како и годините пред тоа, нема јасен став за тоа што со Косово! Речиси секојдневно ги менува ставовите врз основа на она што од меѓународната

та атмосфера во која почнуваат преговорите, односно можната радикализација на ставовите на двете страни, што лебди во воздух, се разбира доколку не се најде соодветно решение. Токму затоа, како модус меѓу двата става меѓународната заедница го турка решението условна независност на Косово.

Според наши информации, кои успеавме директно и ексклузивно да ги добиеме од лица кои непосредно ќе бидат вклучени во косовскиот преговарачки тим, претседателот на Косово, Ругова, и неговите најблиски соработници единствената отстапка, која во преговорите би можеле да ја направат, е токму онаа на која инсистира меѓународната заедница. Односно доколку не се успее во текот на преговорите да се добие целосна независност, за почеток Косово да добие условна независност. Тоа подразбира да се изготви нов

носно по урнекот на Македонија да биде донесен закон за децентрализација, со кој комплетно ќе се заокружи албанската власт во оваа Покраина. Сè ова, според албанскиот преговарачки тим, ќе биде спакувано во пакет наречен условна независност на Косово, или како што наведуваат нашите извори блиски до албанските преговарачи, пакет решение - условна независност до степен на автономија, но не и автономија. Со овој нов договор кој ќе биде варијанта на охридскиот Рамковен договор практично треба да се укине Договорот од Прешево, кој никогаш и не почна вистински да функционира.

Она што засега останува недоречено, односно отворено како прашање е дали во новиот договор ќе биде наметнат принципот на Баденер, како што се случи и кај нас. За тоа, велат нашите извори од Косово, ќе се разговара во текот на преговорите, односно ќе зависи од барањата на другата страна,

мула, како што дознаваме, ќе се случи во текот на преговорите. Но, според некои сегашни планови, кои всушност се во нацрт-програма за преговори на Белград, се предвидува Косово да ги добие законодавната и извршната власт, додека надворешната политика и контролата на границите да остане во надлежност на Србија, односно Покраината и натаму да функционира во рамките на државната заедница Србија и Црна Гора.

Овој предлог на Србија повеќе од извесно е дека од страна на косовските политички авторитети нема да биде прифатен, бидејќи тие не прифаќаат Косово да биде во границите на Србија. Сосема свесни за тоа српските политичари во рамките на преговорите, како што соопштуваат нашите извори, не е исклучено да одат и на најригорозната варијанта, односно поделба на Косово. Тоа значи дека Србија, доколку увиди дека меѓународната заедница тежнее кон

ЌЕ ГО

И" КОСОВО!?

заедница ќе ѝ биде наложено како најдобро решение. За разлика од нас, кои по дифолт треба да бидеме најзагрижени од исходот на решавањето на косовското прашање, се разбира како први соседи, двете страни вклучени во преговорите имаат јасна цел. Едната, Косово и натаму да остане во рамките на Србија, додека другата страна, оваа некогашна српска Покраина, а денешен протекторат, конечно да ја добие својата независност.

Почнувањето на преговорите неофицијално се закажува за неделава. Стартната агенда на двата преговарачки тима е јасна. Србија и натаму ќе ја застапува формулата повеќе од автономија, а помалку од независност, додека Косово до крај има намера да ја турка својата независност. Сепак, на сите вклучени во овој проблем им е јасно дека овие два дијаметрално различни става мора да се најдат некаде на средина. Тоа е повеќе од тешко, поради исклучително лоша-

договор, кој ќе биде направен по урнекот на охридскиот Рамковен договор, во кој точно ќе бидат наведени ингеренциите на законодавната, судската, централната и локалната власт, но исто така, како што е напишано и во нашиот Рамковен договор, со посебни точки во договорот да бидат забележани и правата на малцинствата, во случајов на српската заедница. Овој договор практично, како што наведуваат нашите извори, всушност треба да биде основата, односно гарантот за донесувањето на идната целосна независност на Косово.

Според првичните најави, овој договор треба да важи пет до седум години, а дотогаш се предвидува комплетно да се изградат институциите на системот, кои де факто треба да профункционираат независно, односно без никакво влијание од Белград. Паралелно со тоа, се предвидува во договорот да биде потенцирана децентрализацијата на власта, од-

АЛБАНСКИТЕ ЛИДЕРИ ЦВРСТО ЗАД НЕЗАВИСНОСТ НА КОСОВО

во случајов српската заедница на Косово.

СРБИЈА МОЖЕ ДА СЕ ЗАКАНИ СО ПОДЕЛБА НА ПОКРАИНАТА!?

Втората страна, односно Србија, сè уште не ја соопштува својата агенда за преговорите за идниот статус на Косово. Она што досега се знае е дека ќе стартува со формулата помалку од независност, а повеќе од автономија. Сепак, целосното обрзложување на оваа фор-

независност на Косово, може да се закани со отцепување на северниот дел на Покраината, и барање истиот да се припои кон Србија!

Тоа би им дало голем повод на српските националисти, чиј број воопшто не е мал, да побараат "враќање" на териториите кои сè уште ги сметаат за свои. Паралелно со тоа би се случила и радикализација на албанските екстремисти и терористи, кои и сега се доволно вооружени и подготвени за воена одбрана на Косово. Затоа не

случајно од Кабинетот на косовскиот премиер, Бајрам Косуми, истакнуваат дека со приказната за Косово во рамките на Србија, српскиот премиер Воислав Коштуница се обидува да предизвика нова војна на Балканот!

Ваквиот начин на размотување на косовското клопче, односно со евентуална поделба на Косово, може да донесе безброј нови проблеми за целиот регион, а со тоа и редефинирање на Балканот, односно нова војна. Токму затоа меѓународната за-

АХТИСАРИ КЕ ГО "ГАСНЕ ПОЖАРОТ" ВО КОСОВО

ДРНОВШЕК СЕ НУДИ ЗА МЕДИЈАТОР!?

Контакт групата за Косово во текот на неделава ќе ги разгледа модалитетите за разговорите за статусот на Косово. Овој состанок во Вашингтон, всушност е продолжение на состанокот кој во октомври се одржа во Рим, на кој беше изготвен предлог-документ со десет главни принципи, врз основа на кои ќе се базира стратегијата на меѓународната заедница за решавање на статусот на Косово.

Во рамките на решавањето на статусот на Косово, сè уште не се напушта идејата Словенија, како добар познавач на регионот, да биде медијатор меѓу двете страни. Токму затоа словенечкиот претседател Јанез Дрновшек изложи план за решавање на статусот на Косово, кој содржи шест точки.

Како еден од важните моменти се спомнува заштитата и положбата на српското малцинство на Косово, на кое всушност треба да му се обезбеди безбедност и степен на автономија. Според Дрновшек, клучот на решавањето на проблемот е положбата на српското малцинство, и дефинирањето на екстериторијалниот статус на нивните најголеми споменици.

Овие забелешки Дрновшек ги испратил до претседателите на државите од Контакт групата, до Патријархот на Српската православна црква, високиот претставник за безбедносна и надворешна политика, Хавиер Солана, на генералниот секретар на Обединетите нации, Кофи Анан, но и до специјалниот пратеник на ООН во преговорите за идниот статус на Косово, Марти Ахтисари.

Инаку, Ахтисари е поранешен фински претседател, дипломат со искуство, особено во решавањето на конфликти и кризи. За него се вели дека има одлични преговарачки вештини, докажано лидерство и големо познавање на Балканот. Пред да дојде на оваа функција Ахтисари ги водеше операциите на ООН, за надгледување на стекнување на независноста на Намибија и Источен Тимор.

едница, уште на самиот старт на преговорите, јасно и недвосмислено соопштува дека до поделба на Косово не смее да дојде, бидејќи знае дека со тоа би се отвориле рацраните и на другите балкански држави, иако не е мал бројот на оние политичари од САД, кои сметаат дека меѓународната заедница не смее

да ја исклучува и оваа можност. Тие сметаат дека до компромис е тешко да се дојде, особено ако се знае дека и двете страни се со сема со различни ставови, но истовремено напомуваат дека токму поделбата може да биде клучот за решението, бидејќи на тој начин на Србија ќе ѝ се компензира за сè

ПРЕГОВАРАЧКО-ТИМСКИ МАКИ!

Во очи на стартот на преговорите за финалниот статус на Косово, двете страни се соочуваат со проблеми при конституирањето на преговарачките тимови. Иако е утврдено дека косовскиот тим ќе го предводи претседателот Ибрахим Ругова, заедно со претседателот на Собранието, Неџат Даци, премиерот Косуми и Ветон Сурои, сепак сè уште не е утврдено дали во тимот ќе се најде и претставник на партијата на Хашим Тачи. Како што соопштуваат нашите извори, присуството на Тачи е неизвесно, пред сè, поради разликите кои тој ги има со претседателот Ругова. Имено, според наши извори, партијата на Тачи, вклучително и тој, се залагаат цврсто да се опстои на ставот за независност на Косово, додека Ругова и неговите истомисленници не ја исклучуваат можноста да се попушти и да се преговара и за условна независност.

Покрај овој проблем двете струи во косовскиот преговарачки тим се соочуваат и со дилемата кога е најдобриот момент, косовскиот Парламент да донесе Резолуција за независност на Косово. Дали тоа да се случи пред почнувањето на преговорите или, пак, по нивното завршување. Доколку се донесе Резолуцијата пред започнувањето, постои одреден страв кај косоварите дека меѓународната заедница ќе ги намали симпатиите кон нив на сметка на Србите. Од друга страна, пак, постои и стравот дека по завршувањето на преговорите Резолуцијата може да биде веќе беспредметна, бидејќи за Косово ќе биде донесено решение.

Во Србија, пак, главниот проблем кој сè уште не е решен, е кој да ги предводи преговорите. Дали тоа да биде премиерот Воислав Коштуница или, пак, претседателот на државата Борис Тадиќ. Главниот проблем лежи во фактот што еден од тие двајца треба наскоро да го стави потписот на документот со кој Косово ќе се одвои од Србија!

За разлика од премиерот Коштуница, претседателот на Србија, Борис Тадиќ, не излегува со оптимистички изјави. Напротив, тој порачува дека Србите треба да се подготват и за најлошото бидејќи, како што потенцира, на Србија може да ѝ се наметне решение за статусот на Косово. Според него, преговорите ќе бидат мошне тешки, поради наследството кое на Србија ѝ го оставил Слободан Милошевиќ.

она што ќе го изгуби, односно добар дел од Косово.

Сепак, поголем е бројот на оние политичари и земји, кои претендираат Косово во иднина да ја добие својата независност. Почнувајќи од албанскиот претседател Алфред Мојсиу, според кој со независност ќе се затворат проблемите од минатото, па сè до речиси сите останати европски лидери кои решението за проблемот го гледаат во условна независност за Покраината, како што е, на пример, архитектот на Дејтонскиот мировен договор, Ричард Холбрук, кој смета дека и Косово и Црна Гора треба да добијат целосна независност.

Во оваа ситуација само Република Македонија е без комплетно изграден став, се разбира, ако се из земе срамежливото прифаќање на условната независност за Косово од страна на премиерот Бучковски. Но, тоа и не е така лошо доколку Македонија знае да ја одигра онаа игра, која за нас е од особено значење, односно да успее да ја добие демаркацијата на границата со Косово, пред отпочнувањето на преговорите, што засега е помалку од веројатно. Во спротивно ќе се соочиме со наметнати решенија, кои во натамошниот тек не ќе можеме да ги измениме.